

Komentar uz objavljivanje 13. godišnjeg izvještaja o stanju vjerskih sloboda u svijetu

Komentar
Hillary Rodham Clinton
Državna tajnica
Washington, DC
13. rujna 2011.

DRŽAVNA TAJNICA CLINTON: Dobro jutro svima. Danas su ovdje sa mnom Michael Posner, naš pomoćnik tajnika za demokraciju, ljudska prava i rad, Suzan Johnson Cook, naša putujuća veleposlanica za vjerske slobode u svijetu, te članovi njihovih timova. Oni će vas kratko izvijestiti o učinjenom na planu promicanja vjerskih sloboda, a zatim će odgovarati na vaša pitanja.

Prije nego što otvorim tu važnu temu željela bih se osvrnuti na stanje u Afganistanu, gdje je danas napadnuto naše veleposlanstvo u Kabulu. Čini se da je ozlijeden veći broj afganistanskih civila i mi, dakako, činimo sve što možemo da im pomognemo. Prema informacijama kojima trenutačno raspolažemo među osobljem veleposlanstva nema ozlijedjenih.

Pozorno pratimo ondašnja zbivanja, kao i razvoj događaja u regiji, uključujući i sjedište NATO-ove misije ISAF, koje se, kao što je poznato onima među vama koji su bili u Kabulu, nalazi na suprotnoj strani ceste od kompleksa našeg veleposlanstva. Poduzet ćemo sve potrebne mjere kako bismo zajamčili ne samo sigurnost naših ljudi, već i sigurnost tog područja, te kako bismo osigurali da počinitelji ovog napada budu kažnjeni.

No, želim reći nekoliko riječi o našim civilima na službi u našem veleposlanstvu. To su, dakako, diplomati Državnog tajništva, stručnjaci za razvoj iz USAID-a, no kako je misija zajednički napor cijele vlade, imamo ondje civile i iz drugih državnih uprava i agencija koji su ondje samo s jednim ciljem: pomoći narodu Afganistana u tranziciji u stabilnu, sigurnu i uspješnu državu.

Riječ je o predanim i hrabrim muškarcima i ženama koji ondje obavljaju svoju službu i predano rade na unaprijedenju naše misije. Ti ljudi neće dopustiti da ih zastraši ovakav kukavički napad. Dok oni svakodnevno naporno rade zajedno sa svojim afganistanskim kolegama kako bi djeca išla u školu, kako majke ne bi umirale rađajući svoju djecu, kako bi se gradile ceste, pomoglo seljacima i suprotstavilo nasilnim ekstremistima, talibani i njihovi saveznici ne štede truda ugrožavajući i podrivajući mir i napredak afganistanskog naroda.

Bit ćemo stoga oprezni, ali ćemo s još više odlučnosti nastaviti činiti sve što možemo da afganistanskom narodu, koji je toliko propatio, damo priliku za bolju budućnost kako za njih same tako i za njihovu djecu.

Kao što vam je poznato, zaštita vjerskih sloboda za Sjedinjene je Američke Države temeljno pitanje još od prvih dana naše republike, a tako je ostalo i do današnjeg dana.

Ako pogledamo stanje u svijetu, vidjet ćemo da u mnogim zemljama država svojim građanima uskraćuje temeljna ljudska prava: pravo da vjeruju prema vlastitoj savjesti – uključujući i pravo da ne vjeruju ili da ne slijede nijednu religiju koju protežira njihova država, zatim pravo da slobodno ispovijedaju svoju vjeru i da se time ne izlože riziku diskriminacije, uhićenja ili nasilja, pravo da odgoje svoju djecu u vlastitoj vjerskoj tradiciji te pravo da izražavaju svoja uvjerenja.

U Iranu vlasti i dalje progone sufitske muslimane, evangeličke kršćane, Židove, pripadnike Baha'i vjerske zajednice, sunite, ahmedije i druge koji ne dijele vjerska uvjerenja iranske vlade. U Kini su tibetanski Budisti, ujgurski muslimani i kršćani koji ispovijedaju u "kućnim crkvama" izloženi pokušajima državnih vlasti da ograniče njihovu slobodu ispovijedanja. U Eritreji je prošle godine u zatvoru umro 43-godišnji evangelički kršćanin. Navodno je 18 mjeseci trpio mučenje, i uskraćivan mu je lijek protiv malarije, jer se odbio odreći svoje vjere.

Naravno, prijetnje slobodi savjesti i vjeroispovijesti ne dolaze uvijek izravno od državne vlasti. Tako smo jučer čuli vijest da su naoružani muškarci preodjeveni u snage sigurnosti zaustavili autobus šijitskih hodočasnika koji su putovali zapadnim Irakom. Žene su ostavili uz cestu, ali su muškarce, ukupno 22-ojicu, ustrijelili i njihova tijela ostavili usred pustinje. Takva vrsta bezumnog nasilja potaknutog mržnjom ima samo jedan cilj, a to je razoriti samo tkivo miroljubivog društva.

Na Bliskom istoku i u sjevernoj Africi tranzicije prema demokraciji nadahnule su svijet, ali su istodobno izložile etničke i vjerske manjine novim opasnostima. Ljudi umiru od ruke svojih dojučerašnjih susjeda zbog svoje etničke ili vjerske pripadnosti. Drugdje smo svjedoci okolnosti u kojima država pasivno promatra kako sektaško naselje potaknuto vjerskom nesnošljivošću razara društvene zajednice.

Narodi u toj regiji napravili su uzbudljive prve korake prema demokraciji – ali ako žele nastaviti graditi na svojim početnim uspjesima, ne smiju jedan oblik represije zamijeniti drugim.

Objavljivanje ovog izvještaja ima za cilj, među ostalim, baciti svjetlo na kršenja vjerskih sloboda u svijetu, kao što su ona koja sam upravo spomenula.

Također, skrećemo pozornost na određene mjere koje se poduzimaju radi poboljšanja vjerskih sloboda i promicanja vjerske snošljivosti. Među njima je i Rezolucija 1618 Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava, koja je u ožujku prihvaćena konsenzusom na prijedlog Organizacije islamske konferencije. Njome se pozivaju sve države da poduzmu konkretne mjere protiv vjerskog fanatizma potičući snošljivost, obrazovanje, javne programe u zajednici te međuvjerski dijalog. Radili smo vrlo intenzivno u suradnji s mnogim narodima i s OIK-om kako bi ta rezolucija bila usvojena, a zajedno s našim partnerima u OIK-u i u Europi nastaviti ćemo raditi i na njezinoj provedbi. Naše aktivnosti predvodit će veleposlanica Johnson Cook.

Svjedoci smo da je i Turska poduzela ozbiljne korake kako bi poboljšala ozračje vjerske snošljivosti. Turska je vlada u kolovozu donijela uredbu kojom je pozvala nemuslimane da zatraže povrat svojih crkava i sinagoga koje su im konfiscirane prije 75 godina. Pozdravljam vrlo važnu odlučnost premijera Erdogana da se to i ostvari. Također, Turska danas dopušta ženama da pokriju glavu maramom, što znači da studentice ne moraju više birati između svoje vjere i obrazovanja.

Treće, u trenutku dok objavljujemo ovaj izvještaja iznova potvrđujemo ulogu koju vjerska sloboda i snošljivost igraju u izgradnji stabilnih i skladnih društava. Mržnja i nesnošljivost imaju destabilizirajući učinak. Kad državne vlasti progone vjernike, kad političke ili javne osobe pokušavaju iskoristiti vjeru kao jabuku razdora, ili kad društvo ne poduzima ništa kako bi osudilo vjerski fanatizam i iskorijenilo diskriminaciju prema vjerskom identitetu, time ohrabruju ekstremiste i potiču sektaške sukobe.

Vrijedi i suprotno: kad državne vlasti poštuju vjerske slobode, kad surađuju s civilnim društvom na promicanju uzajamnog poštovanja, ili kad sudski progone nasilna djela počinjena protiv pripadnika vjerskih manjina, one time smiruju strasti. Državne vlasti mogu njegovati animozitet svoje javnosti prema govoru mržnje ne ugrožavajući pri tome pravo na slobodu govora. Tako zapravo stvaraju ozračje snošljivosti koje pomaže da država bude stabilnija, sigurnija i uspješnija.

Stoga će Vlada Sjedinjenih Američkih Država nastaviti sa svojim aktivnostima kojima podržava vjerske slobode. U kontaktu smo s vjerskim skupinama kako bismo saznali koja pitanja imaju utjecaj na njihov položaj. Naša veleposlanstva ohrabruju međuvjerski dijalog. I nastaviti ćemo javno govoriti protiv pokušaja da se ograniče vjerske slobode.

Jer naše je čvrsto uvjerenje da vjerska snošljivost nije samo jedna od nužnih sastavnica održive demokracije, već i miroljubivog društva koje poštuje prava i dostojanstvo svakog pojedinca. Ljudi koji imaju pravo glasa kad se odlučuje o tome kako se njima vlada – neovisno o njihovom identitetu, etničkoj ili vjerskoj pripadnosti – u pravilu su zainteresirani za uspjeh i svoje vlade i svojeg društva. To je dobro za stabilnost, za američku nacionalnu sigurnost, kao i za globalnu sigurnost.

A sada mi dopustite da vam predstavim našega pomoćnika tajnika i našu putujuću veleposlanicu te da ih pozovem da priđu naprijed. Hvala svima.

PITANJE: Gospođo državna tajnica, možete li nam samo – imate li išta što bi – možete li nam išta reći o tome kako tumačite što se događa s planinarima u Iranu i to što je predsjednik Ahmадinedžad rekao da bi mogli – da će biti slobodni?

DRŽAVNA TAJNICA CLINTON: Pa, Matt, kao što vam je poznato, vrlo pozorno pratimo taj slučaj. I ohrabruje nas današnja izjava iranske vlade, ali o tome neću ništa dodatno komentirati. Jasno je da se nadamo da ćemo vidjeti pozitivan ishod odluke koju je vlada, čini se, donijela.

PITANJE: Hvala vam.

Hrvatska

Ured za demokraciju, ljudska prava i rad

Izvještaj o stanju vjerskih sloboda u svijetu za razdoblje srpanj-prosinac 2010.

Izvještaj

13. rujna 2011.

Sloboda vjeroispovijesti zajamčena je ustavom i drugim zakonima i propisima, i država je ta jamstva u praksi općenito i poštovala.

Hrvatska je vlada općenito poštovala vjerske slobode kako prema slovu zakona tako i u praksi. Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo promjena u statusu države kad je riječ o tome u kojoj mjeri poštuje vjerske slobode.

Zabilježeni su slučajevi vrijeđanja ili diskriminacije u društvu prema vjerskoj pripadnosti, uvjerenju ili vjeroispovijesti.

Vjerske slobode predmet su razgovora između Vlade SAD-a i Vlade RH u okviru cjelokupne američke politike promicanja ljudskih prava.

Prvi dio. Demografski podaci s obzirom na vjeroispovijest

Hrvatska ima površinu od 21.831 kvadratnih milja (56.542 km^2) i 4,5 milijuna stanovnika. Otprilike 85 posto stanovnika su rimokatolici, dok su 6 posto pripadnici Srpske pravoslavne crkve (SPC). Skupine čiji je udjel u stanovništvu manji od 5 posto uključuju Muslimane, Židove te sljedbenike drugih religija. Vjerska je pripadnost u izravnoj vezi s etničkom strukturom države. Sljedbenici SPC-a, uglavnom etnički Srbi, žive većinom u gradovima i u područjima koja graniče s Bosnom i Hercegovinom, Srbijom i Crnom Gorom. Većina pripadnika ostalih vjerskih manjinskih skupina koncentrirana je u urbanim područjima. Većinu useljenika čine etnički Hrvati rimokatolici iz Bosne.

Drugi dio. Status države s obzirom na poštivanje vjerskih sloboda

Pravni/politički okvir

Za dodatne informacije o tome poštuje li Vlada RH međunarodne pravne norme, vidi Prilog C *Izvještajima o stanju ljudskih prava u svijetu*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2010/appendices/index.htm>.

Vjerske slobode zajamčene su ustavom i drugim zakonima i propisima, i vlada je ta jamstva općenito u praksi i poštovala.

Ne postoji službena državna religija, no Rimokatolička crkva od države prima financijsku potporu i druge povlastice predviđene konkordatima između države i Vatikana. U skladu s konkordatima potpisanim s Rimokatoličkom crkvom i u pokušaju da dodatno definira pravni

okvir za prava i povlastice vjerskih zajednica, država je zaključila posebne ugovore sa sljedećih 15 vjerskih zajednica: sa SPC-om, Islamskom zajednicom u Hrvatskoj, Evangeličkom crkvom, Reformiranom kršćanskom crkvom, Pentekostalnom crkvom, Savezom Kristovih pentekostnih crkava, Kršćanskom adventističkom crkvom, Savezom baptističkih crkava, Crkvom Božjom, Kristovom crkvom, Reformiranim pokretom adventista sedmog dana, Bugarskom pravoslavnom crkvom, Makedonskom pravoslavnom crkvom, Hrvatskom starokatoličkom crkvom i Židovskom zajednicom Bet Israel. Dana 3. listopada sličan je ugovor s državom potpisala i Koordinacija židovskih općina u Hrvatskoj. Međutim, državne vlasti do kraja godine nisu dovršile upravne postupke koji su potrebni za njegovu primjenu.

Konkordatima i ostalim ugovorima između države i vjerskih zajednica osim rimokatoličke predviđeno je financiranje iz državnog proračuna plaća i mirovina nekih vjerskih dužnosnika kroz državne mirovinske i zdravstvene fondove. Brakovi sklopljeni pred dužnosnicima vjerskih zajednica koje imaju ugovor s državom valjani su i nije ih potreбno dodatno sklapati u građanskom obliku pred matičarem. Konkordatima i ugovorima također su uređena pitanja vjeroučiteljstva u državnim školama i vojnog dušebrižništva.

Prema zakonu skupina mora imati najmanje 500 članova i biti najmanje pet godina registrirana kao udruženje da bi se mogla registrirati kao vjerska zajednica. Registrirane vjerske zajednice imaju pravnu osobnost i uživaju porezne i druge povlastice. Vjerske zajednice koje su postojale u državi prije donošenja zakona 2003. godine ne moraju zadovoljiti spomenute kriterije.

Zakonom je u načelnim crtama definiran pravni položaj vjerskih zajednica i uređena su pitanja poput financiranja iz proračuna, porezih povlastica i vjeroučiteljstva u školama. Pitanja mirovina za svećenike, vjerske službe u vojnim postrojbama, kaznionicama i policiji te priznavanja vjerskih brakova i ostala slična pitanja predmet su posebnog dogovora između svake vjerske zajednice i države.

U Hrvatskoj se sljedeći vjerski blagdani obilježavaju kao državni praznici: Bogoavljenje, Uskršnji ponедjeljak, Tijelovo, Blagdan Uznesenja Djevice Marije, Svi sveti, Božić i Sveti Stjepan.

Ograničavanje vjerskih sloboda

Državne su vlasti općenito poštovale vjerske slobode kako na razini zakona tako i u praksi. Nije bilo promjena u statusu države s obzirom na poštivanje vjerskih sloboda tijekom izvještajnog razdoblja.

Na kraju izvještajnog razdoblja postojale su 42 registrirane vjerske zajednice; zahtjevi za upis novih 18 zajednica već su godinama u postupku rješavanja jer vlasti tvrde da ne ispunjavaju zakonske uvjete. Hrvatski Helsinski odbor i nekoliko manjih vjerskih zajednica koje su registrirane ali nisu uspjele zaključiti posebne ugovore s državom kritizirali su kriterije za zaključenje takvih ugovora smatrajući da ih vlasti ne primjenjuju dosljedno. Dana 9. prosinca Europski sud za ljudska prava (ECHR) presudio je da je Hrvatska diskriminirala tri kršćanske vjerske zajednice time što im nije dala određena prava koja bi im pripadala da su ispunile kriterije za potpisivanje ugovora s državom. Ta prava uključuju pravo na vjeroučiteljstvo u državnim školama te priznavanje braka sklopljenog prema vjerskom obredu. Prema presudi ECHR-a država bi trebala obeštetiti svaku od te tri zajednice iznosom od 9.000 eura (12.000

američkih dolara) zbog kršenja Europske konvencije o ljudskim pravima. Ako ne bude žalbe, presuda bi trebala postati pravomoćna 9. ožujka 2011.

Povrat imovine koju je nacionalizirao ili konfiscirao jugoslavenski komunistički režim još uvjek predstavlja problem. Mnoge vjerske zajednice navele su povrat imovine kao svoj prvi prioritet, požalivši se na izostanak napretka. Restitucija sve nacionalizirane ili konfiscirane imovine uređena je zakonom iz 1996. godine i njegovim izmjenama i dopunama iz 2002. godine.

SPC je izjavila da je u proteklom desetljeću ostvaren minimalni napredak u restituciji imovine. SPC je nastavila tražiti izmjene zakona iz 1996. godine, za koji tvrdi da su njime otvorena vrata za mogućnost da država preproda prethodno nacionaliziranu imovinu novim, privatnim vlasnicima, čime bi se restitucija dodatno otežala.

Dužnosnici SPC-a osobito su zabrinuti zbog izostanka napretka u povratu nekoliko vrijednih poslovnih i stambenih zgrada u središtu Zagreba, od kojih je najpoznatija zgrada kina Zagreb. Godine 2008. zgrada je srušena i na njezinom je mjestu započela izgradnja trgovačkog centra i garaže. U svibnju, nakon dvije i pol godine vijećanja, Ustavni je sud odbacio zahtjev SPC-a da se zabrani gradnja na toj lokaciji dok se ne postigne sporazum o restituciji između SPC-a i države. SPC je ranije uložila tužbu pred ECHR-om zbog dugotrajnosti sudskog postupka. Taj je slučaj ostao neriješen do kraja godine. Pravoslavna crkva u Dalmatinskoj eparhiji također je izvijestila o izostanku napretka kad je riječ o njihovu glavnom zahtjevu – povratu susjedne zgrade uz njezino sjedište u Šibeniku, u kojoj se nalaze radijska postaja i lokalni dnevni list *Šibenski list*.

SPC je nastavila voditi spor koji je pokrenula 2004. godine protiv vlasnika 40 stanova u Zagrebu koji su nekad bili vlasništvo SPC-a (kasnije nacionaliziranih) kako bi spriječila njihovu daljnju prodaju. SPC je također potraživala zemlju na sjeveru Zagreba. Kad je riječ o tim tražbinama nema nikakvog napretka. Ostvareni su neki pomaci u slučaju povrata imovine manastirima; prvo je 25. svibnja vraćeno zemljишte u Borovu Naselju u istočnoj Hrvatskoj, a zatim je 19. listopada dio šume vraćen manastiru Orahovica u istočnoj Hrvatskoj. Početkom 2008. SPC je otkrila da se sredinom 1990-ih država neispravno upisala u zemljišne knjige kao vlasnik nekoliko crkvenih nekretnina smještenih u blizini Koprivnice i Graberja. U studenom je SPC izjavila da su sve navedene nekretnine već iznova upisane ili će se iznova upisati kao crkvena imovina.

Država je nastavila financirati obnovu većeg broja srpskih pravoslavnih crkava, ali napredak je bio spor. Dužnosnici SPC-a smatraju tempo zadovoljavajućim s obzirom na gospodarsku recesiju u državi.

Dužnosnici Katoličke crkve izjavili su da je proces restitucije zadovoljavajući i u okviru mogućnosti države. U većim biskupijama s većim brojem tražbina, kao što su Zagreb i Đakovo, u tijeku je postupak povrata nekoliko nekretnina.

Nekoliko židovskih zahtjeva za povrat imovine, uključujući i za nekoliko zgrada u Zagrebu, još uvjek nije riješeno; Židovska se zajednica požalila da u postupku restitucije nema nikakvih pomaka već godinama. Židovska zajednica još uvjek nije upisana u zemljišne knjige kao vlasnik odmarališta koje joj je država ranije vratila.

Kad je riječ o povratu privatnog vlasništva, prema zakonu zahtjeve za povrat imovine mogu podnosićti samo one osobe koje su stekle državljanstvo do listopada 1996. godine. Govoreći o razdoblju koje je pokriveno tim zakonom, državni su dužnosnici izjavili da je odluka Ustavnog suda iz 1999. godine proizvela učinak prema kojem se zahtjevi za povrat imovine konfiscirane u ranije isključenom razdoblju Drugoga svjetskog rata sada mogu rješavati prema odredbama novog zakona. Osobama koje nisu hrvatski državljeni, uključujući i one koji su izbjegli iz zemlje i izgubili državljanstvo, nije dopušteno podnosićti zahtjeve prema zakonu o povratu i s njime povezanim propisima. Dana 26. lipnja Vrhovni je sud presudio u jednom privatnom slučaju restitucije da tužiteljica ima pravo na povrat imovine ili obeštećenje u vrijednosti iste iako nije bila hrvatska državljanica u vrijeme podnošenja zahtjeva. Prema hrvatskome parničnom pravu Vrhovni sud takvom odlukom nije ukinuo važeći zakon o povratu imovine, već je otvorio vrata za njegove moguće izmjene i dopune.

Dužnosnici SPC-a izvjestili su da su imali pristup bolnicama i kaznionicama s ciljem pružanja pastoralne skrbi; nasuprot prijašnjim izvještajnim razdobljima, mogli su procijeniti potrebu za vjerskom skrbi u vojnim i policijskim strukturama.

Predstavnici Islamske zajednice izjavili su da tijekom izvještajnog razdoblja nije učinjen nikakav napredak oko dodjele prostora za ukop Muslimana na gradskim grobljima u Rijeci i u širem području Istre. U gradu Umagu mjesne su vlasti nastavile odgovlačiti s izdavanjem dozvole za gradnju islamskoga centra na zemljištu koje im je dodijeljeno prije šest godina; kao razlog za odgodu naveli su nepostojanje prostornog plana.

Islamska je zajednica izvjestila da neke žene i dalje nailaze na prepreke pri pokušaju da pribave osobnu iskaznicu s fotografijom na kojoj im je glava pokrivena maramom. U studenom je Islamska zajednica prijavila dva takva slučaja u priobalnom gradu Puli. U jednom slučaju studentici nije bilo dopušteno da pokrije glavu maramom na fotografiji za osobnu iskaznicu, dok u drugom slučaju nastavnici nije bilo dopušteno fotografirati se pokrivenе glave te je kosu umjesto toga pokrila pericom. Prema zakonu lokalna policija ima pravo donijeti vlastite smjernice postupanja kad je riječ o pojedinostima povezanim s izdavanjem osobnih iskaznica.

Još uvijek nema dogovora na nacionalnoj razini ili jedinstvene politike kad je riječ o privremenom sporazumu o održavanju židovskih grobova u Zagrebu. Nema promjene kad je riječ o praksi prema kojoj se grobovi bez nasljednika mogu iskopati nakon 30 godina. Židovska je općina imala privremeni sporazum sa Zagrebačkim grobljima prema kojima su groblja pristala ne prodavati parcele ili ne ekshumirati tijela iz njih. Sličnih su ugovori bili na snazi i u Varaždinu i u Čakovcu, na sjeveru Hrvatske.

Vlada zahtijeva da se u državnim školama ponudi nastava vjeronauka, ali pohađanje je dobrovoljno. Rimokatolički vjeronauk prevladavajući je vjerski nauk koji se nudi u državnim školama.

Dužnosnici SPC-a i dalje izvještavaju da mnoga školska djeca i njihovi roditelji, osobito u gradovima u kojima srpski pravoslavni vjernici ne žive u kompaktnim zajednicama, okljevavaju izjasniti se pravoslavnim Srbima kako ne bi privukli na sebe pozornost. Unatoč tome, dužnosnici SPC-a i dalje izvještavaju da je situacija stabilna te da se povećao broj učenika koji pohađaju vjeronauk u područjima sa srpskom većinom ili u područjima u kojima se takva nastava održava već dulje vrijeme.

Nisu prijavljeni slučajevi povrede prava vjernika među kažnjenicima ili pritvorenicima u zemlji.

Treći dio. Status društvenih mjera koje utječu na uživanje vjerskih sloboda

Prijavljeni su slučajevi povrede prava ili diskriminacije u društvu prema vjerskoj pripadnosti, vjerovanjima ili praksi. Vjerska i etnička pripadnost vrlo su tjesno međusobno povezane u društvu te su povjesno gledajući često bile iskorištavane da bi se prepoznalo i diskriminiralo ne-Hrvate.

Nevladine organizacije za ljudska prava i vjerski vođe izjavili su da su etnički i vjerski odnosi u cjelini i dalje stabilni.

Dužnosnici SPC-a iz Dalmatinske eparhije izvijestili su o nastavku verbalnog vrijedanja pravoslavnih svećenika i sjemeništaraca, osobito u području Knina. Dužnosnici SPC-a kritizirali su policiju zbog neefikasnosti, budući da su njihove istrage rijetko uspješne te se krivci rijetko privedu k licu pravde.

Prijavljen je veći broj slučajeva vandalizma usmjerenog protiv raznih vjerskih zajednica.

U razdoblju od 14. do 17. kolovoza na srpskome pravoslavnom groblju u Benkovcu u zaleđu priobalja oštećeno je šest grobova i drvenih križeva. Gradonačelnik Benkovca Branko Kutija obišao je groblje i ocijenio taj incident činom vandalizma, a ne međuetničke mržnje. No, zamjenik premijerke Slobodan Uzelac osudio je taj incident. Dana 6. rujna policija je završila istragu i podigla optužni prijedlog protiv 50-godišnjaka zbog oskrvnuća; na kraju izvještajnog razdoblja postupak se još uvijek vodio na Općinskom sudu u Benkovcu.

Dana 15. kolovoza vandaliziran je veći broj vozila prosrpskim grafitima u selu Aljmašu u istočnoj Hrvatskoj. Vandalski se čin dogodio za vrijeme katoličke mise. Policija nije nikoga osumnjičila za taj čin.

Dana 18. studenog Srpska pravoslavna crkva prijavila je da su u listopadu zidovi Zagrebačke pravoslavne katedrale išarani antisrpskim grafitima. Nitko nije osumnjičen.

Dužnosnici SPC-a prijavili su da su grafiti kojima je bila išarana Pravoslavna crkva Stefana Dečanskog u svibnju uklonjeni i da nakon postavljanja nadzornog sustava nije bilo novih incidenata. Počinitelji nisu identificirani.

Slučajevi antisemitizma su bili rijetki.

Dana 14. kolovoza na internetskoj stranici društvene mreže Facebook pojavila se fotografija muškarca s rukom uzdignutom u nacistički pozdrav i žene s maskom Hitlera, snimljena ispred zgrade Židovske općine u Osijeku. Počinitelji su identificirani, ali vlasti nisu mogle dati informacije o pravnim mjerama koje su protiv njih poduzete.

Dana 17. studenog na mjestu izgradnje planiranoga golfskog igrališta u Dubrovniku koja je izazvala protivljenje javnosti osvanuo je antisemitski natpis. Direktor kompanije koja vodi izgradnju rekao je da je taj čin "velika provokacija za ulagatelje, koji su većinom izraelski državlјani i Židovi". Gradonačelnik Dubrovnika osudio je taj čin i pozvao policiju da pronađe odgovorne. Ispitan je velik broj ljudi, ali do kraja godine nitko nije osumnjičen.

Četvrti dio. Politika Vlade SAD-a

Vjerske slobode u Hrvatskoj predmet su razgovora između Vlade SAD-a i Vlade RH u okviru cjelokupne američke politike promicanja ljudskih prava.